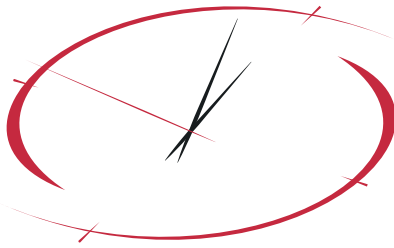

T

Einde fiscale regularisatie

feit of fictie?

Inhoud

I. Voorwoord	3
II. Geschiedenis van de fiscale regularisatie	7
A. Algemene context en rechtsfilosofische achtergrond	7
1) Europese context anno 2000	7
a) De controversiële zoektocht van Ierland naar financiële middelen door het verlenen van fiscale amnestie	7
b) De Ierse golf van 1993	8
2) Belgische context anno 2000	8
a) België onder druk: gerechtelijke onderzoeken naar KB Lux en de opkomst van de preventieve witwaswetgeving	8
c) De administratieve praktijk van de spontane aangifte	12
d) Het eerste wettelijk kader in 2003 met de Eenmalige Bevrijdende Aangifte (EBA)	13
e) De tweede en dus niet langer eenmalig bevrijdende aangifte: EBA-bis	15
f) De derde “eenmalige” bevrijdende aanmelding: EBA-ter	16
3) Fiscale regularisatie sinds 2016	17
a) Wettelijk vacuüm leidt opnieuw tot spontane aangiftes	17
b) Interne instructie 29.01.2015	18
h) Een wettelijk kluwen ingevolge de zesde staatshervorming	21
<i>i. Federaal luik</i>	22
<i>ii. Vlaams luik</i>	24
4) Overzicht	25
B. Een mogelijkheid tot fiscale amnestie is een internationaal geïnstitutionaliseerd systeem	27
III. Kwantificering van de opbrengsten van een fiscale regularisatie	29
IV. Het politieke misverstand dat alleen “fraudeurs” beroep doen op FISCALE regularisatie	31
1) De discretionaire trust	31
2) RSU's	33
3) Nieuwe maatschappelijke evoluties zoals cryptoactiva	34
V. Naar een permanente vorm van fiscale regularisatie?	37

I. Voorwoord

1. Op 31 december 2023 loopt na de regionale fiscale regularisatie ook de federale fiscale regularisatiemogelijkheid ten einde. En deze keer is het menens, als we de regering moeten geloven. Er komt immers een definitief einde aan de zogenaamde fiscale regularisatie zoals die werd ingevoerd in 2016 en al van toepassing was vóór 2014, zodat de belastingplichtige die tot inzicht is gekomen dat de aangifte in het verleden fout was in 2023 nog een allerlaatste kans heeft om tegoeden fiscaal te regulariseren.

De belastingplichtige heeft een twintigtal jaar de tijd gehad om fiscaal te regulariseren en dus afdoende mogelijkheden gehad om zijn zonden op te biechten en vergeving te krijgen luidt het bij onze overheid. Bovendien werd de afschaffing reeds aangekondigd in 2021 zodat de belastingplichtige nog 2,5 jaar de tijd heeft gehad om alsnog actie te ondernemen.

2. Of men het nu eens is met de beslissing van de regering of niet, de realiteit is dat er ook na 31 december 2023 tal van situaties zullen ontstaan waarvoor een of andere vorm van fiscale regularisatie kan zorgen voor een ontwijping van een explosieve situatie.

Voor zover het gaat om dossiers waarvoor de fiscale navorderingstermijn nog niet is verstreken, zal de belastingplichtige zich in 2024 opnieuw moeten richten tot de fiscale administratie om spontane rechtzetting te bekomen. Hoewel we kunnen vrezen dat spontane aangiftes niet op uniforme wijze zullen worden behandeld, zal de belastingplichtige voor niet verjaarde fiscale inkomsten dus niet onmiddellijk in niemandsland terecht komen.

3. De angel van de fiscale regularisaties vinden we vooral bij de zogenaamde fiscaal verjaarde kapitalen. Dit zijn tegoeden waarvoor de fiscale navorderingstermijn inmiddels is verstreken, maar waarvoor de verjaring voor een potentiële strafrechtelijke aansprakelijkheid voor het witwasmisdrijf in veel gevallen nog niet is ingetreden.

De potentiële aanwezigheid van een witwasmisdrijf heeft ertoe geleid dat Belgische financiële instellingen vandaag meer dan ooit erg terughoudend zijn om tegoeden te aanvaarden waarvan de klant onvoldoende schriftelijk kan bewijzen dat deze hun normale belastingregime hebben ondergaan.

Kenmerkend is dat de invulling van de beoordeling door de financiële instellingen de laatste jaren is geëvolueerd van een risico-georiënteerde benadering met realistische bewijsverwachtingen naar een uniforme benadering waarbij een volledig gedocumenteerd vermogen wordt verwacht. Deze “shift” in beoordeling is het gevolg van verschillende factoren. Vooreerst lijken de financiële instellingen geen positie meer te willen innemen over het al dan niet aannemelijk karakter dat door de klant wordt verstrekt ter verantwoording van diens vermogen. De bewijslast in de EBAquater bepaalt dat indien de aangever vrijwillig beslist om fiscaal verjaarde kapitalen aan te geven, de fiscale regularisatie van dit fiscaal verjaarde kapitaal zich opdringt tenzij de aangever aan de hand van een schriftelijk bewijs, desgevallend aangevuld met andere bewijsmiddelen van het gemeen recht, met uitzondering van de eed en het bewijs door getuigen, kan aantonen dat de inkomsten, de sommen, de btw-handelingen en de fiscaal verjaarde kapitalen hun normale belastingregime hebben ondergaan. Het is diezelfde bewijslast die thans ook vrijwillig door de financiële instellingen wordt gehanteerd als maatstaf om tegoeden te aanvaarden.

Nochtans is het niet omdat een belastingplichtige niet meer aan de hand van schriftelijke bewijsstukken kan aantonen dat de tegoeden hun normale fiscale behandeling hebben gekend, dat deze automatisch een illegaal vermogensvoordeel zouden vormen. Zo zijn er diverse situaties waarbij er geen wiskundig formeel bewijs meer kan worden geleverd van A tot Z, hoewel de verantwoording aannemelijk is en er niet kan worden uitgesloten dat de tegoeden een legaal karakter hebben.

4. Daarnaast voelen de financiële instellingen de hete adem van de Nationale Bank België (hierna: “NBB”) hijgen in de nek. De NBB verduidelijkte via een Circulaire van 8 juni 2021 haar verwachtingen voor de correcte naleving van de waakzaamheidsverplichtingen die worden opgelegd door de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten (hierna: “Antiwitwaswet”). In de Circulaire verduidelijkt de NBB haar verwachtingen ten aanzien van financiële instellingen bij de verificatie van gerepatrieerde fondsen uit het buitenland en de in aanmerking te nemen fiscale regularisatieprocedures voor de toepassing van de Antiwitwaswet.

In de praktijk moeten we vaststellen dat de circulaire geen realistischere benadering met zich mee heeft gebracht.

Onder impuls van de NBB hebben diverse financiële instellingen sinds 2021 een interne audit aangevangen (de zgn. *lookbacks*) om dossiers uit het verleden waarbij tegoeden werden aanvaard opnieuw onder de loep te nemen. Dat heeft geleid tot situaties waarbij klanten die hun tegoeden naar een Belgische rekening hadden gepatriëerd in bijvoorbeeld 2013, na 2021 worden verzocht om de schriftelijke bewijsstukken alsnog aan te leveren. Wanneer de belastingplichtige er volgens de maatstaven van de financiële instelling er niet in slaagt om voldoende rechtstreekse historische bewijsstukken op tafel te toveren, is een melding aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking (hierna: “C.F.I.”) nooit veraf, niet zelden in combinatie met een beëindiging van de klantenrelatie. Ook zal de instelling niet zelden weigeren om de tegoeden te ontvangen.

5. Hoe moet het nu verder?

De voorbije twintig jaren hebben ons geleerd dat de verschillende wetten tot invoering van een permanente dan wel tijdelijke regularisatie geen lang leven beschoren waren. Toch werd op termijn een vanuit de praktijk ingegeven vorm van amnestie opnieuw wettelijk verankerd.

Deze nota zal daarom op de eerste plaats de diverse regularisatieperiodes oplijsten die worden beheerst door knipperwetgeving die ons land reeds heeft gekend, zonder in te treden op details en kritieken. Uit deze regularisatieperiodes kan afgeleid worden dat een amnestiemogelijkheid niet alleen gebruikt wordt door hardnekkige fraudeurs. De cijfers spreken immers over spaargelden, erfenissen, schenkingen of uitbetaling van een groepsverzekering die doorgaans ter regularisatie aangeboden worden wanneer het vermogen al generaties meegaat en dus ook reeds lange tijd fiscaal verjaard is.

In deze nota worden alle partijen aangeschreven die ervoor kunnen zorgen dat er alsnog een permanente regularisatiemogelijkheid ingevoerd wordt. Omdat dit nodig is, ook voor betrokken partijen zoals politici en onderworpen entiteiten aan de preventieve witwaswetgeving. En dus zeker niet alleen voor de belastingplichtige die daardoor een tweede kans krijgt om een onrechtmatige situatie recht te zetten.

Het is immers duidelijk dat de definitieve afschaffing van de mogelijkheid tot fiscale regularisatie in eerste instantie een lacune achterlaat. Daarnaast zullen verschillende alternatieven zonder enige vorm van uniformiteit dit vacuüm uit eigen beweging moeten opvullen.

Waarom? Omdat wetgeving in het algemeen en de fiscale wetgeving in het bijzonder buitengewoon complex is en de belastingplichtige niet altijd gelijke tred kan houden met evoluties. We nemen daarom complexe fiscale thema's als voorbeeld, waarin de juiste fiscale behandeling van de inkomsten in een snel evoluerende maatschappij niet voorgeschreven is. Er wordt een vergelijking gemaakt met omringende landen waar eveneens een vorm van fiscale amnestie is aangenomen omdat ze in hetzelfde schuitje varen.

Deze nota zal dan ook eindigen met een slotwoord dat de betrokken partijen aanspreekt om in dialoog te treden met elkaar zodat alle verschillende facetten gehoord kunnen worden in het zoeken naar een noodzakelijk evenwicht tussen een amnestievorm en de sanctionering van een fiscaal ingegeven fout.

II.

Geschiedenis van de fiscale regularisatie

A. Algemene context en rechtsfilosofische achtergrond

6. Het idee om belastingplichtigen te stimuleren om bij wijze van vrijwillige aangifte van fiscale fraude inkomsten te regulariseren heeft in België een heuse voorgeschiedenis met de KB-Lux zaak in de jaren negentig als een eerste katalysator. Die leidde uiteindelijk tot de eenmalige bevrijdende aangifte ook wel de EBA gevolgd door de EBA-bis, de EBA-ter en later de EBA-quater van 2016.

België is zeker niet het eerste land dat een vorm van fiscale regularisatie in zijn rechtssysteem invoerde de afgelopen jaren. Zo is Ierland een belangrijke voorloper die binnen Europa voor heel wat inspiratie zorgde op het vlak van de eenmalig bevrijdende aangifte en de fiscale regularisatie in België.

1) Europese context anno 2000

- a) **De controversiële zoektocht van Ierland naar financiële middelen door het verlenen van fiscale amnestie**

7. **Finance Act** – Een van de eerste en meest opvallende fiscale amnestieregelingen in Europa vindt men terug in Ierland. Ten tijde van economische malaise introduceert toenmalig Iers minister van Financiën MacSharry in 1988 een fiscale amnestieregeling, de zogenaamde *Finance Act*.

De doelstelling die de regeling nastreeft was het spijsen van de Ierse staatskas om zo economische schade te beperken. Simpelweg konden op basis van deze regeling belastingplichtigen bij de aangifte van niet-aangegeven inkomsten de openstaande belastingschulden betalen met vrijstelling van de anders toepasselijke interesten en boetes om zo hun vermogen fiscaal te regulariseren.

Strafrechtelijk kon de belastingplichtige na aangifte niet langer vervolgd worden voor boeten en straffen ingevolge de niet-betaling van de verschuldigde belastingen. Het succes uit de regeling blijkt uit het resultaat van de Ierse fiscale amnestieregeling die circa 620 miljoen euro aan staatsinkomsten opbracht. Verder zorgde het succes van de regeling zelfs voor een toename van de waarde van Ierse staatsobligaties.

b) De Ierse golf van 1993

8. **Waiver of certain tax, interest and penalties Act** – In 1993 volgt een nieuwe golf van fiscale amnestie in Ierland door de *Waiver of certain tax, interest and penalties Act*. Gelijktijdig met de *Finance Act* van 1988 werden belastingplichtigen vrijgesteld van boetes en interesten na het betalen van de normaal toepasselijke belasting.

De regeling gaat echter nog een stap verder in het voordeel van de belastingplichtige. Voor bepaalde belastingen betaalde de belastingplichtige namelijk een verlaagd tarief van 15% zonder enige interest of boete.

9. **Kenmerken** – Deze regeling bevatte opmerkelijke kenmerken. Vooreerst werd het persoonlijk toepassingsgebied van de regeling uitgebreid tot belastingplichtigen die vóór de inwerkingtreding al in onderhandeling waren met de belastingadministratie.

Daarbovenop maakte de Ierse wetgever het niet-gebruik ervan uitdrukkelijk strafbaar en kon men zo bijgevolg een nieuw misdrijf plegen. Dit was ook van toepassing bij een beroep op de regeling bij een onvolledige of onjuiste aangifte van niet-aangegeven inkomsten.

Om bijkomende druk op de belastingplichtige te leggen voorzag de regeling in straffen tot acht jaar gevangenisstraf, die afhankelijk van het bedrag van het geschil al dan niet verplicht door de rechter op te leggen zijn.

Net zoals de regeling van 1988 zorgde de fiscale amnestieregeling van 1993 voor een aanzienlijke opbrengst voor de staatskas. Zo bracht de regeling 260 miljoen pond op.

2) Belgische context anno 2000

a) België onder druk: gerechtelijke onderzoeken naar KB Lux en de opkomst van de preventieve witwaswetgeving

10. **Grootschalige fraudeonderzoeken** – De katalysator voor een eerste fiscale amnestieregeling in België is de KB-Lux-zaak, een van de grootste fiscale fraudezaken ooit in België. In de jaren 90 zou de KB-Lux bank (Kredietbank Luxembourgeoise) samen met haar zusterbank klanten systematisch geholpen hebben met belastingen te ontduiken. Zo zou er ruw geschat 400 miljoen euro verduisterd zijn.

In de loop van het gerechtelijk onderzoek werden 8000 rekeningen van Belgische rekeninghouders geïnspecteerd. Deze zaak, met duizenden betrokkenen, zorgde op verschillende vlakken voor doorbraken op het vlak van de fiscale regularisatie.

- 11. De inwerkingtreding van de antiwitwaswetgeving** – Met de wet van 17 juli 1990 tot wijziging van de artikelen 42, 43 en 505 van het Strafwetboek en tot invoering van een artikel 43bis in hetzelfde Wetboek werd enkele jaren voordien het witwasmisdrijf – in al haar hoedanigheden – strafbaar gesteld. Artikel 42 Sw. werd aangevuld met een derde lid waarop een bijzondere verbeurdverklaring als straf kan worden toegepast, zijnde *“de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen [...] de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en [...] de inkomsten uit de belegde voordelen.”* Het eerste witwasmisdrijf kwam tot stand als een vorm van “verruimde heling” en zo toegevoegd aan artikel 505, eerste lid Sw., dat vervolgens strafbaar verklaarde *“zij die zaken bedoeld in artikel 42, 3° kopen, in ruil of om niet ontvangen, bezitten, bewaren of beheren ofschoon zij die oorsprong ervan kennen of moesten kennen.”*

De preventieve witwaswetgeving, die aan de onderworpen entiteiten verschillende verplichtingen oplegt om verrichtingen die verband houden met het witwassen van geld te voorkomen, op te sporen en te verhinderen, trad in werking met de wet van 11 januari 1993. Intussen heeft deze wet doorheen de jaren een serieuze evolutie doormaakt met heel wat wetgevende ingrepen.

Fiscale fraude maakte initieel immers geen deel uit van het materieel toepassingsgebied (de lijst met mogelijke basismisdrijven die tot een melding van een witwasmisdrijf aanleiding kunnen geven), dat louter en alleen bepaalde dat *“voor de toepassing van deze wet [...] de herkomst van geld of activa illegaal [is] wanneer deze voortkomen uit een misdrijf dat in verband staat met het terrorisme, de georganiseerde misdaad, de illegale drughandel, de illegale handel in wapens, goederen en koopwaren, de handel in clandestiene werkkrachten, de mensenhandel of de exploitatie van de prostitutie.”*

- 12.** Met de wet van 7 april 1995 tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financieel stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme werd voor het eerst een meldingsplicht ingevoerd voor de onderworpen entiteiten wanneer zij geconfronteerd worden met witwassen van geld of activa verkregen uit “ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang werden aangewend”.

Het witwasmisdrijf is een bijzonder misdrijf in die zin dat het een “autonoom misdrijf is”. Een witwasmisdrijf vereist weliswaar dat het vermogen dat het voorwerp is van het misdrijf uit een ander misdrijf voortkomt, doch dit misdrijf zelf is geenszins een constitutief bestanddeel van het witwasmisdrijf.

Het witwasmisdrijf als autonoom misdrijf en de mogelijke cumul met het basismisdrijf van fiscale fraude werd vóór de invoering van de wet van 10 mei 2007 ernstig betwist waardoor een tweede uitzondering zich opdrong. Critici stelden dat fiscale fraude geen vermogensvoordeel *sensu stricto* opleverde daar het vermogen niet toenam maar er louter een besparing verwezenlijkt werd. Door andere auteurs werd dan weer het individualiseerbaar karakter van het vermogensvoordeel in vraag gesteld. Het enkele “verbergen” van inkomsten zou in die optiek niet kunnen leiden tot identificeerbare criminele vermogensvoordelen vatbaar voor een witwasmisdrijf.

Het Hof van Cassatie heeft in een arrest van 22 oktober 2003 – weliswaar met betrekking tot de verbeurdverklaring van het vermogensvoordeel uit fiscale fraude maar *mutatis mutandis* ook van toepassing op de cumul met het witwasmisdrijf – alle twijfel weggenomen en derhalve beslist dat een belastingbesparing een vermogensvoordeel vormt dat kan worden verbeurdverklaard.

Na de wijziging aan de witwaswet van 10 mei 2007 bepaalt artikel 505, 3e lid Sw. dat *behalve ten aanzien van de dader, de mededader en de medeplichtige op fiscaal vlak het eerste en het derde witwasmisdrijf* enkel betrekking heeft op feiten gepleegd in het raam van ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend. Bij de bewuste omzetting kan men bijgevolg wel vervolgd worden.

Sinds 2007 is het fiscaal basismisdrijf op preventief en repressief vlak bijgevolg op dezelfde wijze omschreven.

- 13.** De wet van 15 juli 2013 heeft met ingang van 29 juli 2013 het fiscaal basismisdrijf geherdefinieerd naar “ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd”, zodat het georganiseerd karakter niet langer van belang is in de preventieve opsporing van het witwassen van geld, noch in de strafbaarstelling.

De ernst van het fiscale misdrijf zou voortaan beoordeeld worden op basis van de aanmaak en/of het gebruik van valse stukken, het omvangrijke bedrag van de verrichting en het abnormale karakter van dit bedrag gelet op de activiteiten of het eigen vermogen van de betrokkene, alsook het voorkomen van een van de indicatoren van het koninklijke besluit van 3 juni 2007.

Dit laatste koninklijk besluit is de uitvoering van de programmawet van 27 april 2007 waarin de Koning de bevoegdheid heeft gekregen om het begrip “ernstige en georganiseerde fiscale fraude” te verduidelijken, hetgeen in essentie meer onduidelijkheid heeft gebracht dan verheldering.

Met de wet van 17 juni 2013 werd ten slotte het begrip “ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd” als verzwarende omstandigheid ingevoerd in het Wetboek Inkomstenbelasting, waarin sedert 1981 reeds de blanco strafnorm was opgenomen van artikel 449, dat iedere inbreuk op het wetboek met een bedrieglijk opzet of het oogmerk te schaden strafrechtelijk sanctioneert.

- 14.** Op basis van de preventieve witwaswetgeving hebben de onderworpen entiteiten een meldingsplicht aan de Cel voor Financiële Informatieverwerking (hierna: “CFI”) met betrekking tot de identificatie van cliënten in geval van verdachte transacties. De verschillende partijen belast met de meldingsplicht zijn enerzijds personen en instellingen actief in de financiële sector zoals banken of verzekeringsinstellingen en anderzijds de juridische beroepen en cijferberoepen zoals advocaten en accountants. Het personeel toepassingsgebied heeft doorheen de jaren een evolutie doormaakt. Zo heeft de wetgever dit doorheen de jaren stelselmatig uitgebreid.

Hoe strenger de preventieve witwaswetgeving wordt, hoe hoger de nood naar een vorm van fiscale regularisatie. Vanuit Europese invloed wordt de druk op de onderworpen entiteiten in de preventieve witwaswetgeving hoger door de stelselmatige uitbreiding van het wetgevend kader. Zo wordt de verantwoordelijkheid gedeeltelijk overgeheveld, terwijl gesteld kan worden dat deze verantwoordelijkheid beter bij de belastingplichtige zelf blijft.

Hoewel een melding aan de CFI niet uitgesloten kan worden bij belastingplichtigen die een fiscale regularisatie benaarstigen, kunnen we voorzichtig stellen dat het aantal fiscale regularisaties en het aantal meldingen vanuit de onderworpen entiteiten omgekeerd evenredig zou moeten zijn.

- 15.** De fiscale regularisatie is ook onlosmakelijk verbonden met de repressieve witwaswetgeving.

Zonder een mogelijkheid tot fiscale regularisatie is het immers niet uitgesloten dat het parket alsnog vervolgt voor een potentieel witwasmisdrijf waarvoor de verjaring nog niet is ingetreden.

c) De administratieve praktijk van de spontane aangifte

16. Administratieve praktijk – In eerste instantie ontwikkelde de fiscale administratie een eigen regeling, ook wel de spontane aangifte in overleg met de fiscale administratie genoemd. Betrokkenen bij de KB-Lux-zaak konden op deze manier hun inkomsten “spontaan” aangeven waardoor de inkomsten bijgevolg werden geregulariseerd tegen betaling van het normaal toepasselijke belastingtarief.

Daarbovenop werd aan de KB-Lux klanten in de meeste gevallen geen boete opgelegd met een tarief van 50% (hetgeen de wettelijk voorziene belastingverhoging was bij een foute aangifte met het opzet de belasting te ontduiken), maar wel een lagere boete van vaak 10% op de inkomsten van de laatste drie jaar.

In een latere administratieve commentaar (Com. IB 444/8) zag de fiscale administratie uitdrukkelijk af van de inkohiering van de boete bij de berouwvolle belastingplichtige die spontaan aangifte doet. In een hierop volgende circulaire (Circulaire nr. Ci.RH. 81/561, 394) past de administratie haar standpunt weer aan waardoor de mogelijkheid tot boetes weer open stond.

17. Nadelen – Aan de ontwikkeling van deze eerste vorm van fiscale regularisatie waren ook nadelen gekoppeld. Allereerst was er onzekerheid voor de belastingplichtige, meer specifiek over de bijkomende boete. Vaak was het niet duidelijk wat het toepasselijke tarief was en of er in eerste instantie een boete van toepassing was door het wisselvallig standpunt van de fiscale administratie.

Daarnaast bestond er bij de belastingplichtige een angstdrempel om bovenaan de controlelijst te komen te staan. Doordat de aangifte bij de fiscale administratie zelf diende te gebeuren kregen vele belastingplichtigen de angst dat ze in de toekomst gevisieerd zouden worden en bijgevolg slachtoffer zouden worden van intensievere controle of opvolging door de fiscale administratie. Daarnaast kwam er in het merendeel van de spontane aangiftes er een specialist in de fiscaliteit (advocaat of belasting consultant) aan te pas waardoor de gemiddelde belastingplichtige al snel terugdeinsde. Dit zorgde er ook voor dat de regeling niet altijd even bekend was bij de modale burger.

Daartegenover stond natuurlijk dat het bankgeheim nog sterk wettelijk en maatschappelijk geïntegreerd was in Europa en dat de belastingplichtige in de regel niet blootgesteld werd aan internationale financiële gegevensuitwisseling, noch aan aangifteverplichtingen omtrent buitenlandse bankrekeningen, buitenlandse levensverzekeringen en juridische constructies. Het KB-lux

verhaal was in die tijdsgeest een uitzondering en kwam in essentie voort uit onrechtmatig verkregen bewijs.

Daarnaast was ook het nauwe toepassingsgebied niet onmiddellijk aanspraak makend. Het was immers enkel beperkt tot de inkomstenbelasting. Hierdoor bleef strafrechtelijke vervolging in de regel mogelijk waardoor het nut van de regularisatie aanzienlijk werd beperkt en er dus eigenlijk niet gesproken kan worden van een eigenlijke regularisatie. Voor de belastingplichtige is het hoofddoel van de spontane aangifte het verleden met de daaraan gekoppelde onregelmatige inkomsten en mogelijke risico's achter zich te laten.

Op deze manier blijft de strafrechtelijke vervolging als een donkere wolk boven de belastingplichtige hangen, en kan alleen een verjaring van het misdrijf de belastingplichtige uit zijn of haar lijden verlossen. Voor witwasmisdrijven is de verjaring in vele gevallen evenwel niet zo vanzelfsprekend omdat bepaalde vormen van het witwasmisdrijf een voortdurend karakter hebben.

d) Het eerste wettelijk kader in 2003 met de Eenmalige Bevrijdende Aangifte (EBA)

18. De Eenmalige Bevrijdende Aangifte – De nadelen en onzekerheden gekoppeld aan de spontane aangifte, als een *de facto* fiscale amnestie, creëerden de nood voor een wettelijk kader van de mogelijkheid tot fiscale regularisatie. Met dit in het achterhoofd trad de regeling voor de eenmalig bevrijdende aangifte (hierna: “EBA”) op 31 december 2003 in werking. Deze regeling wordt beschouwd als de eerste vorm van eigenlijke fiscale amnestie in België.

Op basis van deze regeling kon de belastingplichtige na de betaling van een forfaitaire bijdrage van ofwel 6% (met een wederbeleggingsverplichting) ofwel 9% overgaan tot regularisatie van sommen, kapitalen of roerende waarden die vóór 1 juni 2003 bij een buitenlandse kredietinstelling of bij een buitenlandse beursvennootschap op een rekening op hun naam werden gezet of op een rekening waarvan ze aantoonde dat ze de uiteindelijk gerechtigde waren.

De aangifte gebeurde bij 1) een Belgische kredietinstelling, beursvennootschap of een verzekeringsonderneming in het geval van een repatriëring naar België en 2) bij de cel EBA van de FOD Financiën in het geval de sommen niet werden gerepatriëerd naar België.

De personenbelasting (met inbegrip van de boetes, belastingverhogingen en interesten), de btw, de successie- en registratierechten en de sociale bijdragen konden geregulariseerd worden.

Door deze regeling kon de belastingplichtige aldus fiscale fraude uit het verleden regulariseren. De EBA voorzag onder meer in de algemene uitsluiting van sommen die voortkomen uit een witwasmisdrijf, en beroepsinkomsten en sociale bijdragen voor de inkomstenjaren 2002, 2003 en 2004.

- 19. Uitschakeling fiscaal administratieve tolerantie en sancties** – De administratieve commentaar (Com. IB 444/8) waarin de toepassing van een belastingverhoging werd uitgesloten bij spontane aangifte werd opgeheven op 16 januari 2004 middels de Circulaire nr. Ci. RH. 81/561.394.

Vanaf 1 januari 2005 zou er volgens de wet tot invoering van de EBA een belastingverhoging van minstens 100% worden opgelegd aan de belastingplichtige die overging tot spontane aangifte van sommen die het voorwerp hadden kunnen uitmaken van een EBA. Finaal bleek dat de soep nooit zo heet gegeten werd als ze werd opgediend.

- 20. Tijdelijk en beperkt tot natuurlijke personen** – Opmerkelijk beperkte de wetgever de EBA enkel tot natuurlijke personen.

Vergelijkbaar met het Ierse voorbeeld betrof de EBA (per definitie) een tijdelijke regeling en liep ze ten einde op 31 december 2004.

- 21. Strafrechtelijk** – In tegenstelling tot de spontane aangifte bood de EBA in beginsel ook vrijstelling voor strafrechtelijke vervolging.

- 22. Anonimiteit** – Het gebruik van de EBA was in de regel anoniem. In het geval dat de belastingplichtige een aangifte deed bij een Belgische bank of verzekeringsmaatschappij, kreeg hij een nominatief en genummerd attest zonder vermelding van zijn persoonsgegevens.

Deze anonimiteit was niet geheel waterdicht. Het gebruik van dit attest voor de fiscus, hoewel het niet mag dienen als enige aanwijzing of indicie, zal waarschijnlijk vragen oproepen. Dit kan mogelijks de houding van de fiscus wijzigen ten aanzien van de belastingplichtige in kwestie en hem in de toekomst meer in het vizier brengen.

Verder werd geopperd in het kader van de verstrenging van de preventieve witwaswetgeving de anonimiteit ook in het gedrang zou komen.

23. Opbrengsten – Ondanks de vele kritiek op de juridisch-technische kwaliteit van de EBA bracht de regeling in totaliteit ongeveer 500 miljoen euro op, wat weliswaar 350 miljoen euro minder dan verwacht was.

Veel had te maken met felle politieke tegenwind dat onzekerheid met zich meebracht, de korte levensduur van de EBA en het beperkte toepassingsgebied. Daarnaast moet ook benadrukt worden dat de uitzonderingsgrond die speelt wanneer de tegoeden voortkomen uit een witwasmisdrijf of een onderliggend witwasmisdrijf met zich mee kan brengen dat belastingplichtigen eerder terughoudend opgesteld zijn om inkomsten te regulariseren. Zo is het mogelijk dat de niet-aangifte van inkomsten in de vennootschapsbelasting kwalificeert als misbruik van vennootschapsgoederen en de regularisatie geen vrijgeleide geeft voor de vervolging voor een witwasmisdrijf. Daarnaast zouden ook inkomsten die voortkomen uit ernstige en georganiseerde fiscale fraude uitgesloten worden van fiscale regularisatie, wat in die tijdsgeest een te vaag begrip was in de praktijk.

e) De tweede en dus niet langer eenmalig bevrijdende aangifte: EBA-bis

De Eenmalige Bevrijdende Aangifte-bis – Na de EBA zorgde de wetgever met de Programmawet van 27 december 2005 voor een nieuwe mogelijkheid tot fiscale regularisatie, de zogenaamde EBA-bis. Op deze manier kreeg de belastingplichtige alsnog een nieuwe kans om zijn vermogen te regulariseren, door een regularisatieaangifte in te dienen bij het nieuw opgerichte “Contactpunt” (hierna: “CPR”) binnen de Federale Overheidsdienst Financiën (zijnde de Dienst Voorafgaande Beslissingen).

In tegenstelling tot de EBA had de wetgever hier de bedoeling om op blijvende wijze de kans tot eenmalige fiscale regularisatie te introduceren.

De wet van 11 juli 2013, die de wet van 27 december 2005 heeft aangepast, bepaalde evenwel dat de mogelijkheid om een fiscale regularisatie in te dienen bij het CPR afliep per 31 december 2013.

24. Toepassingsgebied – De EBA-bis regeling biedt belastingplichtigen de mogelijkheid om na aangifte bij de FOD Financiën van sommen, waarden en inkomsten fiscale regularisatie te bekomen mits betaling van het normaal verschuldigde belastingtarief. Hier richtte de wetgever zich niet enkel tot natuurlijke personen, maar ook tot rechtspersonen. Hoewel het de bedoeling van de wetgever was om het personeel toepassingsgebied ruim te omschrijven, kwam dit in de wettekst niet volledig naar voor door een klaarblijkelijke uitsluiting van btw-plichtige vzw’s en tijdelijke verenigingen.

In vergelijking met de EBA werd ook het materieel toepassingsgebied ruimer. Zo gaat het niet langer om sommen, kapitalen en roerende waarden op een buitenlandse rekening. In beginsel kunnen op grond van de EBA-bis regeling alle belastingen geregulariseerd worden. Althans was dit de bedoeling van de wetgever. De wetgevende bepalingen zelf bleken immers te wensen overlaten. Zo bestond er minstens onduidelijkheid over een eventuele beperking van het materieel toepassingsgebied tot de btw en de inkomstenbelasting, waarbij registratie- en de successierechten en de met het zegel gelijkgestelde taken uitgesloten worden.

- 25. *Tarief*** – Waar bij de EBA regeling een gunstig tarief van 6% of 9% van toepassing was, hanteerde de wetgever bij de EBA-bis regeling een strengere aanpak. Zo was bij de EBA-bis het normaal verschuldigd tarief van toepassing met inbegrip van jaarlijks opklimmende verhogingen.

Deze verhogingen waren in beginsel afhankelijk van de datum van de aangifte. Verder kreeg men na betaling van het verschuldigde bedrag, net zoals bij de EBA-regeling een attest dat fiscale en strafrechtelijke immunititeit verschaft.

- 26. *Anonimiteit*** – Op het vlak van confidentialiteit nam de EBA-bis regeling een stap terug. Zo dient steeds alles via het CPR te worden geregulariseerd en kan de aangifte bijgevolg niet meer gebeuren via een Belgische bank of verzekeringsmaatschappij.

Indien de belastingplichtige overige inkomsten regulariseert (in tegenstelling tot beroepsinkomsten en btw) zijn de ambtenaren van het CPR gehouden tot een beroepsgeheim dat hen ertoe houdt regularisatieattesten niet door te sturen naar de controledienst, noch andere diensten van de FOD Financiën.

f) De derde “eenmalige” bevrijdende aanmelding: EBA-ter

- 27. *Korte levensduur*** – Bij het einde van EBA-bis introduceert de wetgever onmiddellijk een opvolgend systeem van fiscale regularisatie, de zogenaamde EBA-ter, dat in werking trad op 2 juli 2013.

De periode dat de EBA-ter inwerking was, was bijzonder kort in vergelijking met zijn voorgangers. Zo konden belastingplichtigen een beroep doen op deze regeling van 16 juli 2013 tot en met 31 december 2013. De professionele beroepsbeoefenaar die deze nota leest zal zich ook afvragen hoe deze regularisatiedossiers tijdig bij het Contactpunt Regularisaties bij de FOD Financiën (CPR) ingediend konden worden.

28. Afschaffing – De regeling werd om politieke redenen afgeschaft. Deze redenen namen veelal aan belang toe door de nakende verkiezingen in 2014. Net zoals bij de afschaffing van de voorgaande EBA wilde men echter het signaal geven dat “fraudeurs” niet langer makkelijk weg konden komen met het ontwijken van belastingen.

Op deze manier trachtten de opkomende partijen niet aan het verkiezingsjaar van 2014 te beginnen met een lopende fiscale regularisatie om op deze wijze extra kiezers voor zich te winnen.

29. Fiscaal verjaarde kapitalen – De EBA-ter was grotendeels gelijklopend met de EBA-bis regeling met een belangrijke uitzondering.

De wetgever voorzag namelijk voor de eerste keer uitdrukkelijk in de regularisatie van fiscaal verjaarde kapitalen aan een tarief van 35%. Op deze manier kon de belastingplichtige in beginsel formeel ook strafrechtelijke amnestie verkrijgen voor kapitalen die fiscaal reeds verjaard waren. De term “fiscale verjaarde kapitalen” maakt geen onderscheid naargelang de onderliggende fraude gewone dan wel ernstige en georganiseerde fiscale fraude uitmaakt.

Kapitalen verjaren fiscaal wanneer de mogelijke aanslag- en controletermijn is verlopen. Ten tijde van de EBA-ter was de gewone aanslag- en controletermijn drie jaar. Deze termijn wordt met vier jaar verlengd in geval er sprake is van fiscale fraude (cfr. artikel 354 WIB tot 10 april 2022).

3) Fiscale regularisatie sinds 2016

a) Wettelijk vacuüm leidt opnieuw tot spontane aangiftes

30. Spontane aangifte – Na het ten einde lopen van de EBA-ter is er tot 2016 niet langer sprake van een formele fiscale regularisatie. Bijgevolg zorgde dit voor de herleving van de spontane regularisatie door de belastingplichtige bij de lokale belastingadministratie, en niet bij het CPR.

Deze spontane fiscale regularisaties zorgde voor een fragmentatie van de vastgestelde belastingverhogingen en nalatigheidsinteressen die veelal lokaal worden vastgesteld. Daarnaast leidde dit in theorie niet tot immunititeit voor strafrechtelijke vervolging waardoor de belastingplichtige hier weer in onzekerheid belandde en de mogelijkheid tot strafrechtelijke vervolging openbleef.

b) Interne instructie 29.01.2015

» i. *Werkdruk maar uniformiteit*

31. BBI – Om de fragmentatie met betrekking tot de spontane aangifte te voorkomen maakte de Bijzondere Belastinginspectie (hierna: BBI) een instructie, de zogenaamde “*instructie betreffende de taxatie van niet tijdig aangegeven inkomsten*” (Instructie SB/014487 van 29 januari 2015). Op deze manier trachtte de BBI de visie en werkwijze van de verschillende (lokale) controlekantoren te uniformiseren en de belastingplichtige meer zekerheid te verschaffen.

De BBI verschaftte zichzelf de hoofdbevoegdheid om alle dossiers te behandelen waarbij de belastingplichtige zijn inkomsten of vermogen alsnog laattijdig wou aangeven. Op deze manier dienden de Gewestelijke directies en lokale controles alle dossiers hieromtrent verplicht door te sturen naar de BBI. Waar dit oorspronkelijk voor uniformiteit zorgde, werd aan de andere kant de werkdruk op de BBI aanzienlijk verhoogd.

32. Twee hypothesen – In de instructie maakt de BBI een onderscheid tussen twee mogelijke hypothesen na het indienen van de spontane aangifte.

In de eerste hypothese bereikt de BBI een akkoord met de belastingplichtige. De tweede hypothese gaat uit van een gebrek aan een akkoord met de belastingplichtige.

Beide hypothesen maken een onderscheid tussen “het beginsaldo” en “inkomsten van de laatste zeven jaar”. De term “beginsaldo” was destijds het kapitaal op 31 december 2007, zijnde kapitalen ten aanzien waarvan de fiscale administratie ingevolge het verstrijken van de aanslagtermijnen, op het ogenblik van de controle geen heffingsbevoegdheid meer kan uitoefenen. De verwijzing naar zeven jaar duidt op de toen toepasselijke fiscale verjaringstermijn bij fraude. Het gebruik van de hypothesen werd verantwoord voor het bepalen van het tarief van de boete.

» ii. *Hypothese 1: akkoord met de BBI*

33. Context en tarieven – De BBI gaat uit van de eerste hypothese indien de belastingplichtige spontaan melding doet van de niet aangegeven inkomsten en vervolgens zijn akkoord geeft met de door de BBI voorgestelde taxatie.

De BBI hanteert in de interne instructie verschillende tarieven voor de verschillende belastingen. Voor de beroepsinkomsten en btw past de BBI het normaal verschuldigd tarief toe. Dit wordt verhoogd met een boete van 20%. Hierbij is geen nalatighedsinterest verschuldigd. Voor de niet verjaarde (van de laatste 7 jaar) roerende, onroerende en diverse inkomsten past de BBI het toen normale tarief toe van 15, 25 of 33%. Dit bedrag werd verhoogd met een belastingverhoging van 50%. Naast de boete waren er ook nog nalatighedsinteressen van toepassing. De niet-verjaarde successierechten zijn ook onderworpen aan het normaal verschuldigd tarief met inbegrip van eventuele verhogingen en nalatighedsinteressen.

- 34. Fiscaal verjaard kapitaal - omkering bewijslast** – Opmerkelijk, De BBI hanteert in de instructie een omkering van de bewijslast. Het is namelijk aan de belastingplichtige om aan te tonen dat het beginsaldo zijn normale fiscale behandeling heeft ondergaan.

Indien het antwoord hierop positief is zal het beginsaldo niet belast worden. Bij negatief antwoord daarentegen zal het beginsaldo onderworpen worden aan een tarief van 33% met een verhoging van minstens 10% (in totaliteit minstens 36,3%). Deze heffing voor 'de rechtzetting of restitutie voor het verleden' was geïnspireerd op het tarief van 35% op fiscaal verjaard kapitaal bij de EBA-ter. De omkering van de bewijslast blijkt een voorbode van de aanpak gehanteerd bij de fiscale regularisatieronde van 2016. In de praktijk legde de BBI in de onderhandelingen wel de nodige realiteitszin aan de dag. Dit wil zeggen dat de BBI het in de praktijk vaak voldoende achtte wanneer de aangever het aannemelijk kon maken dat het betreffende kapitaal zijn normale fiscale behandeling had gekend in het verleden. De BBI had hierbij geen onderzoeksbevoegdheid over de fiscaal verjaarde periode.

- 35. Strafrechtelijk** – Op basis van de instructie zal de spontane aangifte nu ook een mogelijke impact hebben op het strafrechtelijke luik. Zo zal nadat de belastingplichtige uitdrukkelijk en schriftelijk zijn akkoord heeft gegeven over het betrokken vermogen of de betrokken inkomsten en de toepasselijke tarieven, de BBI het dossier op vraag van de belastingplichtige of ambtshalve (indien de oorsprong van het kapitaal onbekend en/of illegaal is) overmaken aan het Openbaar Ministerie voor een *una via*-overleg. Concreet is het *una via* overleg in werking gesteld om fiscale fraude te bestrijden. Zo kan op grond hiervan de fiscus over concrete dossiers met betrekking tot fiscale fraude overleg plegen met de Procureur des Konings. De Procureur des Konings kan dan kiezen om de strafbare feiten waarover hij kennis neemt te vervolgen.

Vervolgens wordt er een schriftelijk akkoord aan het Openbaar Ministerie gevraagd, waarin ze bevestigt dat de zaak wordt afgehandeld langs de administratieve weg. Bijgevolg wordt de strafrechtelijke vervolging uitgesloten. Op deze manier verkrijgt de belastingplichtige in tegenstelling tot de periode voor de interne instructie meer zekerheid over het strafrechtelijk aspect van de situatie waarin hij verkeert. Deze zekerheid is echter niet waterdicht. Het Openbaar Ministerie kan het dossier alsnog naar zich toe trekken en zo de nodige vervolging gelasten. Daarbij heeft ze nu ook de nodige bewijsstukken voorhanden.

» *iii. Hypothese 2: geen akkoord met de BBI*

- 36.** In het geval er na onderhandelingen met de BBI geen akkoord werd bereikt en de oorsprong van het kapitaal niet aangetoond werd, volgde er ‘automatisch’ een *una via*-overleg.

In tegenstelling tot hypothese 1 is er hier wel sprake van onzekerheid tot effectieve vervolging. De BBI neemt zich namelijk voor om aan te dringen op de strafrechtelijke behandeling van het dossier. De belastingplichtige riskeert in dit geval gevangenisstraffen, geldboetes en eventuele andere straffen. Hierbij zal het Openbaar Ministerie verschillende factoren in acht nemen. Zo zal ze bijvoorbeeld rekening houden met de omvang van de fraude en een voorgaand strafrechtelijk verleden. Dit betekent uiteraard niet dat dit altijd zal gebeuren. Het Openbaar Ministerie beschikt namelijk nog altijd over de opportuniteit om de strafvordering minnelijk af te handelen.

Indien het Openbaar Ministerie de keuze maakt om niet te vervolgen en het dossier alsnog terug te sturen naar de BBI zijn conform de instructie de tarieven van hypothese 1 van toepassing met uitzondering van die in de beroepsinkomsten. Hier zal in de plaats van een belastingverhoging van 20% een verhoging van 50% van toepassing zijn.

» *iv. Problematiek: onwettigheid*

- 37. Kritiek** – De instructie stootte sinds de publicatie op heel wat kritiek. Zo werd gesteld dat de werkwijze op een aantal vlakken onwettig was.

Zo werd bijvoorbeeld de belastingverhoging van 100%, voorgeschreven in de EBA-wet niet toegepast. Artikel 9 van de EBA-wet stelde dat een belastingverhoging van 100% moet worden opgelegd voor de bedragen die niet zijn geregulariseerd. Tijdens de regularisaties die na deze wet volgden, werd dit artikel buiten werking gesteld, maar sinds 2014 was het dus opnieuw van kracht. Daarnaast hield de instructie geen rekening met herhaling, terwijl dit in de wet wel gebeurt.

38. Raad van State – Deze kritiek bleek gegrond. De Raad van State vernietigde op 16 maart 2016 de interne instructie (RvS 29 januari 2015, nr. 234.337). Hierbij baseerde de Raad van State zich op twee verschillende argumenten.

Allereerst is de instructie onwettig omwille van het feit dat de BBI systematisch lagere belastingverhogingen toepaste dan die bij wet zijn vastgesteld. Zo werd er bijvoorbeeld een belastingverhoging van 20% toegepast op niet-aangegeven beroepsinkomsten (hypothese 1), terwijl dit volgens de wet een verhoging van minimum 50% moet bedragen.

Daarbovenop miskent de instructie door het toepassen van vlakke boetetarieven de regel dat de administratie rekening kan houden met een “veelheid van omstandigheden” (art. 225 e.v. KB/WIB 92).

De vernietiging van de instructie bracht geen gevolgen met zich mee voor de belastingplichtige die de procedure voor de spontane aangifte volledig had doorlopen. Toenmalig Minister van Financiën verklaarde dat de dossiers niet meer zouden worden heropend.

h) Een wettelijk kluwen ingevolge de zesde staatshervorming

39. Web aan wetgeving – Door de leemte die de afschaffing van de EBA-bis achterliet introduceerde de wetgever met de wet van 21 juli 2016 weer een nieuw systeem van fiscale regularisatie. Waar de EBA, EBA-bis en EBA-ter federale wetgeving betreft is de regelgeving na 2016 gecompliceerder. Meer specifiek bestaat de huidige wetgeving uit zowel federale als regionale regelgeving als gevolg van de ingewikkelde grondwettelijke situatie die het resultaat is van de verdeling van fiscale bevoegdheden.

Sinds 1 januari 2015 zijn immers de gewesten fiscaal bevoegd voor de heffing van de registratie- en successierechten. Op grond van het beginsel van de fiscale autonomie is elke heffingsbevoegde overheid exclusief bevoegd om regularisaties toe te staan voor die belastingen. Daarbij is er een verder onderscheid tussen de organisatie van deze autonomie tussen het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zo heeft het Vlaams Gewest in tegenstelling tot de andere gewesten, de fiscale regularisatie in handen gegeven van de Vlaamse Belastingdienst (Vlabel).

Bijgevolg werden er twee samenwerkingsakkoorden gesloten waarin verdeelsleutels werden opgenomen voor de verschillende categorieën die ter regularisatie worden aangeboden. Er zijn immers belastingen die louter federaal zijn (categorie 1), belastingen die louter regionaal zijn (categorie 2) en bedragen die een gemengd karakter vertonen (categorie 3).

Sedert 31 december 2020 is de regularisatie van gewestelijke belasting afgeschaft waardoor de regularisatie van de door deze decretale regelgeving beoogde belastingen niet langer mogelijk is. Voorafgaandelijk aan de afschaffing was er aldus sprake van twee wetten, vier decreten twee samenwerkingsakkoorden en een reparatiewet. Zonder meer was er dus sprake van een web aan wetgeving waarvan de toepassing niet altijd even eenvoudig was.

i. Federaal luik

- 40. Algemeen** – De fiscale regularisatie uit de wet van 21 juli 2016 heeft min of meer hetzelfde uitgangspunt als de EBA-ter regeling. Ieder natuurlijke of rechtspersoon kan niet-aangegeven inkomsten, sommen en btw-handelingen aangeven bij het CPR.

In tegenstelling tot voorgaande vormen van fiscale regularisatie is een eerdere regularisatie in het verleden irrelevant. Zo kan iemand die in het verleden reeds beroep heeft gedaan op fiscale regularisatie uit voorgaande regularisatieperiodes, dit nu opnieuw doen. De regularisatie behoudt net als voorgaande regularisatieperiodes wel haar eenmalig karakter.

- 41. Tarief** – Voor de berekening van de regularisatieheffing blijft het aanknopingspunt de belasting zoals die had moeten worden betaald in het aanslagjaar verbonden aan het gerelateerde belastbare tijdperk. Dit wordt verhoogd met een jaarlijks opklimmende boete. Voor het jaar 2016 bedroeg deze boete 20%.

Fiscaal verjaarde kapitalen kunnen op grond van de fiscale regularisatie ook worden geregulariseerd. Dit kan tegen een geëigende opklimmende heffing van 36% voor het jaar 2016.

- 42. Fiscale en strafrechtelijke immuniteit** – Net zoals bij voorgaande regularisatiemogelijkheden krijgt de belastingplichtige ook hier een regularisatieattest dat fiscale en strafrechtelijke immuniteit impliceert.

Belangrijk hierbij is ook het beroepsgeheim van de ambtenaren van het CPR. Ze zijn namelijk gehouden tot beroepsgeheim met betrekking tot de inlichtingen ontvangen bij de regularisatieaangifte en mogen bijgevolg deze informatie niet medelen aan de andere diensten van de Federale Overheidsdiensten Financiën.

43. Bondige verklaring – Bij het aanvragen van de regularisatie vereist de administratie een bondige verklaring over het gebruikte fraudeschema en de omvang van het kapitaal. Daarbovenop dient dit ook een beschrijving van de oorsprong en de opbouw van het vermogen te bevatten.

Qua bewijslast duiken hier een aantal moeilijkheden op. Zo bedeeft de wetgever de aangever een actieve rol toe bij de bewijsvoering waarbij het bewijsrisico op de aangever rust. In veel gevallen is er immers op een deel van de inkomsten, sommen, btw-handelingen en kapitalen op een regelmatige wijze belastingen betaald.

In dit geval is het aan de aangever om te bewijzen welk deel zijn normale fiscale behandeling heeft ondergaan en voor welk deel dit niet het geval is. De aangever dient immers de aard van de ontdoken belasting, de belastingcategorie en het tijdperk waarop de ontdoken inkomsten, sommen, btw-handelingen en de fiscaal verjaarde kapitalen betrekking hebben te bewijzen. De aangever dient hier schriftelijk bewijs over te leveren, wat voor fiscaal verjaarde kapitalen, hoe verder verwijderd in de tijd, uitermate moeilijk kan zijn.

44. Uitsluiting – Voor de inkomsten, sommen, kapitalen en btw-handelingen die verband houden met bepaalde misdrijven is de regularisatie uitgesloten. Dit is het geval voor degene die voortkomen uit terrorisme, georganiseerde misdaad, handel in verdovende middelen, wapenhandel, mensenhandel, enz.

Op deze manier wou de wetgever de regularisatie voor de meest ernstige witwas misdrijven onmogelijk maken.

In geval de belastingplichtige reeds aan een controle is onderworpen van de fiscale administratie is de mogelijkheid tot fiscale regularisatie ook uitgesloten.

45. Afschaffing – Waar de regularisatie van regionale belastingen is afgeschaft in 2020 zal de periode van de federale regularisatie ten einde lopen op 31 december 2023. De wetgever verklaart dit door de afname van de algemene nood naar fiscale regularisatie en de internationale evolutie inzake de standaarden in transparantie. Volgens de wetgever dient op grond van deze standaarden fiscale regularisatie beperkt in de tijd te zijn en een beperkte doelgroep te beogen.

ii. Vlaams luik

46. Algemeen – Sinds 2015 staat het Vlaams Gewest zelf in voor de controle en inning van de erfbelasting en de registratierechten. Om voor deze belastingen ook een regularisatie mogelijk te maken sloot de federale regering om voorgaande reden een samenwerkingsakkoord met het Vlaams Gewest.

De regularisatie van gewestelijke belastingen is gelijklopend met de federale regularisatie regeling. Zo kon de belastingplichtige na een spontane aangifte ook fiscale en strafrechtelijke immunititeit bekomen en ontvangt hij ook een regularisatieattest. De aangifte is eveneens slechts eenmalig mogelijk. Daarbovenop vermeldde de decretale regelgeving ook het onderscheid tussen verjaarde en niet-verjaarde kapitalen.

47. Tarieven – De tarieven van toepassing op de regularisatie van regionale belastingen verschillen van de federale regelgeving. Zo is er geen sprake van afzonderlijke belastingverhogingen/boetes. Daarentegen wordt er wel gebruik gemaakt van eenvormig afgevlakte tarieven.

48. Toepassingsgebied – Een ander opmerkelijk verschil met de federale regeling is het toepassingsgebied. De regularisatie is namelijk enkel mogelijk voor inbreuken begaan vóór 1 augustus 2016.

49. Vlabel – De procedure van de Vlaamse regeling is gelijklopend met de procedure voor federale regularisatie behoudens de plaats van indiening. Vlabel is hier namelijk bevoegd.

50. Gemengde regularisatieaanvraag – Als er sprake is van een gemengde regularisatieaanvraag, meer specifiek waar het gaat over zowel federale belastingen als gewestelijke belasting, is het CPR bevoegd tot het ontvangen van de regularisatieaanvraag.

4) Overzicht

	EBA	EBA-bis	EBA-ter	EBA-quater
Wet	Wet 31.12.2003	Programmawet 27.12.2005	Wet 11.07.2013	Wet 21.07.2016
Periode	01.01.2004 – 31.12.2004	01.01.2006 – 14.07.2013	15.07.2013 – 31.12.2013	01.08.2016 – 31.12.2023
Aangever	Natuurlijke personen	Natuurlijke personen en rechtspersonen onderworpen aan de vennootschapsbelasting	Natuurlijke personen en rechtspersonen onderworpen aan de vennootschapsbelasting	Natuurlijke personen en rechtspersonen onderworpen aan de vennootschapsbelasting
Wat	Sommen, kapitalen of roerende waarden die voor 01.06.2003 op een rekening stonden bij een buitenlandse kredietinstelling of beursvennootschap	Beroepsinkomsten, overige inkomsten (sommen, waarden en inkomsten die geen beroeps-inkomsten zijn) en btw-handelingen	Beroepsinkomsten, overige inkomsten (sommen, waarden en inkomsten die geen beroeps-inkomsten zijn), btw-handelingen Optie voor Fiscaal Verjaard Kapitaal	Inkomsten, sommen, waarden, btw-handelingen Verplichting voor Fiscaal Verjaard Kapitaal

	EBA	EBA-bis	EBA-ter	EBA-quater
Regularisatie-heffing	6 % bij herinvestering 9 % overige	Overige inkomsten: Aangifte tot 30.06.2006: normaal verschuldigd tarief Aangifte vanaf 01.07.2006: normaal verschuldigd tarief + 5 % Aangifte vanaf 01.07.2007: normaal verschuldigd tarief + 10 % Beroepsinkomsten: normaal verschuldigd tarief + Aanvullende Crisisbijdrage (ACB) + Aanvullende gemeentebelasting btw: normaal verschuldigd tarief	Normaal tarief + boete: 15 % 20 % bij ernstige en georganiseerde fiscale fraude Fiscaal Verjaard Kapitaal: vlak tarief van 35 %	Normaal tarief + opklimmende boete van 20 % in 2016 tot 25 % vanaf 2020 Fiscaal Verjaard Kapitaal: opklimmend vlak tarief van 36 % tot 40 % vanaf 2020
Plaats van aangifte	Kredietinstelling, beursverenootschap en verzekeringsonderneming	Contactpunt Regularisaties	Contactpunt Regularisaties	Contactpunt Regularisaties

B. Een mogelijkheid tot fiscale amnestie is een internationaal geïnstitutionaliseerd systeem

51. De fiscale regularisatie, is net zoals de ruling, een essentieel onderdeel in een voldragen en evenwichtig fiscaal stelsel. Dit wordt ook internationaal aangetoond.

Zo bestaan er zowel binnen als buiten Europa diverse regimes inzake fiscale regularisatie (zie voor een uitgebreide uiteenzetting <https://www.oecd.org/tax/administration/45967994.pdf>):

- 1) Nederland: Het Nederlandse rechtssysteem kent de zogenaamde *inkeerregeling*. Op grond van de inkeerregeling kan de aangever een aangifte uit het verleden verbeteren of niet-aangegeven inkomsten aangeven. Vervolgens dient de aangever de verschuldigde belasting te betalen, eventueel verhoogd met een administratieve boete. De Nederlandse wetgever beperkte de afgelopen jaren het materieel toepassingsgebied van dit systeem door verscheidene wetgevende ingrepen;
- 2) Frankrijk: In Frankrijk is er geen sprake van een algemeen systeem van fiscale regularisatie. Daarentegen bestaat er wel een officieus systeem van spontane aangifte, de zogenaamde *démarche spontanée de mise en conformité*. Op grond van deze regeling kunnen belastingplichtigen alle niet-verjaarde verschuldigde belastingen aangeven;
- 3) Duitsland: Het Duitse rechtssysteem kent een algemeen systeem van fiscale regularisatie sinds 2014, de zogenaamde “*freiwillige Offenlegung*”. Zo kan in principe ieder waartegen nog geen fiscaal of strafrechtelijk onderzoek loopt vrijwillig een aangifte doen van de niet-aangegeven inkomsten om zo zijn vermogen te regulariseren;
- 4) Verenigd Koninkrijk: Om in het Verenigd Koninkrijk burgerlijke en/of strafrechtelijke vervolging te vermijden bij een foutieve of onregelmatige aangifte kent men het systeem van de zogenaamde *voluntary disclosure*. Op grond van dit systeem kan eenieder die bewust of onbewust belastingen niet heeft betaald alsnog een aangifte doen van de verschuldigde belasting;

- 5) Verenigde Staten: De Internal Revenue Service, de fiscale administratie in de Verenigde Staten, hanteert de Voluntary Disclosure Practice. Dit is geen wettelijk verankerde vorm van fiscale regularisatie maar eerder een veel gebruikte praktijk. Indien een belastingplichtige een beroep doet op deze praktijk dient hij na het verlenen van zijn volledige medewerking in elk geval de volledig verschuldigde belasting, interesten en mogelijke verhogingen in de vorm van boetes te betalen;
- 6) Italië: De Italiaanse wetgever maakt geen gebruik van een permanente vorm van fiscale regularisatie maar wel van regularisatieperiodes zoals bijvoorbeeld de EBA in België (“Scudo Fiscale”). Zo kon de belastingplichtige binnen een bepaalde periode niet aangegeven inkomsten van maximaal 6 voorafgaandelijke jaren alsnog aangeven om deze inkomsten vervolgens te regulariseren;
- 7) Noorwegen: Het Noorse rechtssysteem kent een vorm van fiscale amnestie onder het “Voluntary Disclosure Process”, in het Noors de “Frivillig retting” genoemd. Dit systeem is vergelijkbaar met het Belgisch systeem van de spontane aangifte.

III.

Kwantificering van de opbrengsten van een fiscale regularisatie

52. Algemeen – De fiscale regularisatie van 2016 is de vierde wettelijke fiscale regularisatie in België. Sinds de Eenmalig Bevrijdende Aangifte, hebben de opeenvolgende regularisaties heel wat centen voor de Belgische staatskas opgeleverd.

Om deze reden is het van belang om allereerst een blik te werpen op de cijfers van de voorgaande regularisatieperiodes, vooraleer over te gaan tot een analyse van de cijfers van de fiscale regularisatie van 2016.

53. EBA – Initieel werden de inkomsten van de EBA (01.01.2004 – 31.12.2004) geraamd op 850 miljoen EUR. Van dit bedrag werd 75 miljoen EUR voorbehouden voor de gewesten.

Uiteindelijk zorgde de EBA van 2003 voor een opbrengst van 498 miljoen EUR.

54. EBA-bis – Bij de EBA-bis (01.06.2006-14.07.2013) lagen de opbrengsten aanzienlijk hoger, zo zorgde deze regularisatieperiode voor een opbrengst van 1,5 miljard EUR.

Dit is te wijten aan verschillende redenen: de uitbreiding van het personeel toepassingsgebied naar rechtspersonen, de regularisatieheffing in de vorm van het normaal van toepassing zijnde belastingtarief met eventuele verhogingen en de langere periode waarbinnen de belastingplichtige kon regulariseren.

55. EBA-ter – De EBA-ter (15.07.2013-31.12.2013) zorgde tijdens de korte periode dat ze van toepassing was voor een opbrengst van 915 miljoen euro.

Niet enkel werden de fiscale regularisaties onderworpen aan een hoger tarief dan bij de EBA-bis, maar ook de intrede van de mogelijkheid tot het regulariseren van fiscaal verjaard kapitaal beïnvloedde de opbrengsten sterk.

56. EBA-quater – Bij de inwerkingtreding van de fiscale regularisatie in 2016 begrootte de regering de opbrengst op 850 miljoen euro voor de vier opeenvolgende jaren.

In realiteit lagen de cijfers heel wat lager:

Begrotingsjaar	Verwachte opbrengst	Gerealiseerde opbrengst
2016	250 miljoen	35,17 miljoen
2017	200 miljoen	127,516 miljoen
2018	200 miljoen	181,088 miljoen
2019	200 miljoen	97,581 miljoen
2020		
2021		
2022		

Bron: Rekenhof (https://www.ccrek.be/Docs/2021_08_FiscRegul.pdf)

Volgens het Rekenhof ligt het verschil tussen de verwachte en de effectieve opbrengst aan de moeilijkheid van het inschatten van de opbrengst door het vrijwillig karakter van de regularisatie.

Het Rekenhof stelt zo vast dat de opbrengsten systematisch te optimistisch worden begroot, zoals ook blijkt uit bovenstaande kader. Er zijn nu eenmaal weinig objectieve indicatoren waarop de overheid kan rekenen om de verwachte inkomsten van een regularisatie precies te begroten.

IV.

Het politieke misverstand dat alleen “fraudeurs” beroep doen op FISCALE regularisatie

57. Vaststellingen van het Rekenhof – De inkomsten en vermogens geregulariseerd in de regularisatieperiode van 2016 zijn vooral vermogens die gedurende een langere tijd zijn ontstaan en aangegroeid. Het gaat immers voornamelijk om spaargelden, erfenissen, schenkingen of uitbetalingen van een groepsverzekering. Deze werden in het verleden voornamelijk op Luxemburgse of Zwitserse rekeningen geplaatst.

Door de uitbreiding van de transparantie, mede door middel van de spaarrichtlijn, werden velen belastingplichtigen gecontroleerd en belast op deze vermogens. De evolutie van deze transparantie zorgde er veelal voor dat deze vermogens ondergebracht werden in juridische constructies in belastingparadijzen of omgevormd werden tot levensverzekeringsproducten. Door onduidelijkheden die gepaard gingen met deze evolutie gebeurde dit vaak op aanraden van financiële instellingen zelf.

Volgens het Rekenhof is er tussen 2016 en 2019 een geheel van 1.259 miljoen EUR aan fiscaal verjaard kapitaal geregulariseerd. Het contrast met de regularisatie van fiscaal niet-verjaarde beroepsinkomsten (22,1 miljoen EUR) en roerende inkomsten (90,5 miljoen EUR) is dan ook substantieel.

58. Complexe wetgeving – De wetgeving in het algemeen en de fiscale wetgeving in het bijzonder is buitengewoon complex. De wetgeving creëert telkens opnieuw onduidelijkheden en rechtsonzekerheden. In de fiscaliteit wordt dit vaak aan de belastingplichtige toegewezen. Dit betekent dat op zijn minst de belastingplichtige de mogelijkheid moet hebben om retroactief tot een ander inzicht te komen. Dit heeft in wezen niets te maken met fraude wel met het gebrek aan rechtszekerheid en transparantie met betrekking tot nieuwe wetgeving.

1) De discretionaire trust

Een (discretionaire) trust kan omschreven worden als een fiduciaire rechtsverhouding waarbij een persoon, de *settlor*, goederen overdraagt aan een andere persoon, de *trustee*, die verplicht is deze goederen te houden en te beheren ten voordele van een derde, de *beneficiary*. De *trustee* beheert het toevertrouwde vermogen ten voordele van de *beneficiary*, waardoor de inkomsten die voortvloeien uit dit vermogen in principe niet aan hem toekomen. Een trust is discretionair wanneer de *trustee* vrij kan beslissen over uitkeringen aan de begunstigde.

De mogelijkheid tot een vermogensplitsing zorgt ervoor dat deze rechtsfiguur geschikt is voor privaat vermogensbeheer. Hierdoor hebben heel wat belastingplichtigen er in het verleden beroep op gedaan om zo toekomstige generaties te begunstigen. Uiteraard liet dit de fiscus niet onverlet. De fiscale behandeling van discretionaire trusts was in het verleden allesbehalve eenvormig en transparant, hetgeen veelal kwam door de evolutie in de fiscale behandeling ervan. Deze onduidelijkheid had vooral betrekking op de toepasselijke schenk- en erfbelasting.

In 2004 sprak de federale administratie zich voor een eerste keer uit over de schenkingsrechten verschuldigd door de *beneficiary* en *trustee* bij de oprichting van een trust. De federale administratie bepaalde dat er in principe bij de oprichting van de trust geen schenkingsrechten verschuldigd zijn door de *trustee*. Dit omwille van het feit dat de ingebrachte goederen geen deel uitmaken van zijn vermogen en er geen sprake is van verrijking. Voor de *beneficiary* bepaalde de fiscus dat er geen sprake kan zijn van een heffing van schenkingsrechten zonder aanvaarding. De fiscus focuste hier enkel op de verhouding tussen de *settlor* en de *beneficiary* en liet zo de verhouding met de *trustee* onverlet. Later, in 2014 bepaalde de Dienst Voorafgaande Beslissingen dat uitkeringen tussen de *trustee* en de *beneficiary* wél onder het schenkingsrecht vallen.

Bij een discretionaire trust zorgt ook de erfbelasting voor moeilijkheden. Strikt juridisch behoren de goederen in de trust niet langer tot de nalatenschap van de *settlor*. De voordelen uit de trust komen toe aan de *beneficiary* van de trust. Dit gebeurt niet in de hoedanigheid van erfgerechtigde, maar wel krachtens de aanduiding als begunstigde door een beslissing van de trustee. Onduidelijkheid situeert zich vooral in de toepassing van de fictiebepaling in de VCF dat inhoudt dat sommen die kosteloos aan een persoon toekomen ingevolge een contract dat een door de erflater gemaakt beding ten behoeve van die persoon bevat, geacht wordt een legaat te zijn.

Om dit alles nog complexer te maken, kan de trust sinds de inwerkingtreding van de 'kaaimantaks' (een eerste versie vanaf 1 januari 2015) kwalificeren als een juridische constructie. Hierdoor diende deze vooreest in de aangifte personenbelasting van de oprichter(s) aangegeven te worden. De kaaimantaks is een zogenaamde 'doorkijkbelasting'. De inkomsten die werden verkregen door de juridische constructie zijn belastbaar in hoofde van de rijksinwoner die de oprichter is van de juridische constructie, alsof die rijksinwoner ze rechtstreeks heeft verkregen (behoudens enkele uitzonderingen). Indien dit in bovenstaand voorbeeld niet gebeurd zou zijn, is er dus eveneens een te regulariseren belasting. Om dit alles bijkomend complex te maken kwalificeren de natuurlijke personen die direct of indirect erfgenaam zijn van de 'oorspronkelijke' oprichter eveneens als oprichter, die dus onder de kaaimantaks belastbaar zijn en dit in verhouding tot de rechten in de nalatenschap van de oprichter waarvoor hij in

de plaats is getreden (voor zover zij niet kunnen aantonen dat de erfalter - de oorspronkelijke oprichter - hierop reeds de verschuldigde belasting onder de kaaimantaks heeft betaald).

De onduidelijkheid in behandeling en wijze van belasting van het voorbeeld van de discretionaire trust maakt het voor de belastingplichtige allesbehalve eenvoudig om te weten of zijn inkomsten en vermogen een 'normale' fiscale behandeling hebben ondergaan. De situatie doet zich immers voor dat het vermogen van vader lang geleden werd ingebracht in een discretionaire trust die reeds ontbonden werd, maar dat de kinderen vandaag nog vervolgd kunnen worden voor potentiële witwasmisdrijven die zich hebben voorgedaan na de uitkering.

2) RSU's

Restricted Stock Units (RSU's) zijn voorwaardelijk toegekende 'gratis' aandelen die bij het vervullen van bepaalde voorwaarden overgaan naar de werknemer. In vele gevallen worden deze RSU's verworven door het behalen van toekomstige doelstellingen of prestaties. RSU's worden belast in de personenbelasting. Ze kwalificeren namelijk als een voordeel van alle aard, belast op een al dan niet fiscaal interessante wijze voor de betrokken werknemer.

De fiscale complexiteit van RSU's blijkt uit de inning van de verschuldigde belasting. Voor 2019 hoefde de werkgever op geen enkele manier de toekenning van de RSU's te melden aan de fiscale administratie. Daarbovenop gebeurt de toekenning van RSU's vaak binnen het kader van een tewerkstelling bij een multinational waarbij de werknemer van de Belgische dochtervennootschap de RSU's ontvangt van de moedervernootschap. Daar zullen de eventuele opbrengsten in vele gevallen dan ook terecht komen op buitenlandse effectenrekeningen. Een gebrek aan informatie langs de kant van de werkgever over de belastbaarheid van de RSU's zorgt er daarnaast voor dat veel werknemers zich niet bewust zijn van de belastbaarheid van de verkregen opbrengsten en er bijgevolg geen aangifte van doen.

De wetgever heeft de controle op de toekenning van RSU's de afgelopen jaren opgevoerd. Zo bestaat er sinds 2019 een wettelijke fictie waardoor de Belgische werkgever (en niet de buitenlandse moeder) geacht wordt de voordelen afkomstig uit RSU's zelf te hebben toegekend. Daarenboven is de werkgever verplicht zelf de nodige fiches op te stellen op straffe van een boete bij niet of onvolledige indiening. Alsmede is de Belgische werkgever sinds 2019 verplicht bedrijfsvoorheffing in te houden op het tijdstip van de toekenning van het voordeel.

Vanuit fiscaal oogpunt kan vermoed worden dat heel wat RSU's toegekend voor 2019 niet of onvolledig aangegeven zijn bij de fiscale administratie, hetgeen ons opnieuw leidt naar onwetendheid en de vraag naar regularisatiemogelijkheden. Los van het fiscale aspect zorgt dit bedrijfseconomisch ook voor heel wat nadelen. Het voorfinancieren van bedrijfsvoorheffing kan voor een bijkomende financiële last zorgen bij de Belgische dochtervennootschap. Daarbovenop vereisen de nieuwe verplichtingen op het vlak van bedrijfspolicy heel wat onderlinge afstemming tussen de Belgische dochtervennootschap en de moedervennootschap in het buitenland.

3) Nieuwe maatschappelijke evoluties zoals cryptoactiva

Cryptovaluta hebben het afgelopen decennium aan een recordtempo een intrede gemaakt in de investeringswereld. In vergelijking met bijvoorbeeld fiatvaluta is crypto een vreemde eend in de bijt.

De unieke kenmerken van het systeem en de manier waarop crypto functioneert zorgt ervoor dat het op geen wijze vergelijkbaar is met de conventionele markten. Zo zijn de meeste cryptomunten gedecentraliseerde netwerken die gebruik maken van Blockchain technologieën. Dit creëert een onafhankelijkheid van een centrale overheid of toezichhoudende autoriteit. Aan de andere kant zijn de meeste cryptovaluta niet verbonden aan enige activa waardoor de waarde van crypto munten een hoge volatiliteit heeft. De grote prijsschommelingen bieden niet alleen opportuniteiten, maar brengen ook hoge risico's met zich mee.

In België bestaat er geen specifiek fiscaal kader voor de meerwaarden gerealiseerd met cryptovaluta. Daarbovenop is er zo goed als geen rechtspraak of administratieve instructie beschikbaar over de belastbaarheid van cryptovaluta. Hierdoor dient men terug te vallen op de algemene regelgeving in het Wetboek Inkomstenbelasting die ook van toepassing is op bijvoorbeeld beleggingen in aandelen, onroerende goederen of kunstwerken. Deze algemene principes bestaan ondertussen al meer dan 60 jaar, waardoor het vanzelfsprekend is dat deze principes niet zijn aangepast aan de specifieke markt waarop cryptomunten worden verhandeld. Zo zullen in principe de speculatieve meerwaarden belast worden als diverse inkomsten, behoudens er sprake is van beroepsinkomsten. Hierbij moet men een onderscheid maken of het geheel van de crypto transacties al dan niet kadert binnen het normaal beheer van het privévermogen. Bij een normaal beheer zijn er geen belastingen verschuldigd. Daarentegen is dit wel het geval indien de verrichtingen van een speculatieve aard zijn. In dit geval is men onderworpen aan een tarief van 33%, verhoogd met de gemeentebelasting. In het geval de opbrengsten uit crypto een beroepsmatig karakter hebben is men onderworpen aan het progressieve

tarief van toepassing op beroepsinkomsten.

In een eerste opzicht lijkt dit een eenvoudige denkoefening voor de belastingplichtige en de fiscus, maar indien men aandacht besteedt aan de unieke kenmerken van het systeem waarop cryptovaluta is gebaseerd strookt dit allesbehalve met de realiteit. Zo is het bepalen of er sprake is van een normaal beheer van het privévermogen veelal een complexe feitenkwestie.

In de commentaren van de fiscale administratie dient men bijvoorbeeld rekening te houden met het aantal verrichtingen en de frequentie ervan, de omvang van de investering in verhouding tot het beschikbare vermogen, de periode waarin deze cryptoactiva werden aangehouden, enz... In vergelijking met bijvoorbeeld aandelen ligt bij crypto munten de frequentie van de verrichtingen aanzienlijk hoger. Dit is deels te wijten aan de aard van de cryptotransacties, waarbij er niet zelden meerdere cryptotransacties moeten worden uitgevoerd om een samenhangende operatie uit te voeren.

Daarnaast kunnen in de regel cryptomunten omgezet worden in een andere cryptomunt (swap), bijvoorbeeld om het risico op neerwaartse volatiliteit van een bepaalde munt te reduceren. De principes van het Belgisch fiscaal systeem bepalen echter dat elke transactie een belastbare verrichting is.

Zonder meer is het helder dat de belastbaarheid van de opbrengsten (passieve inkomsten en meerwaarden) uit cryptomunten allesbehalve duidelijk en vaststaand is, al zeker niet voor de modale belastingplichtige. Zo is de belastingplichtige in veel gevallen al geruime tijd winsten aan het realiseren zonder zich daarvan bewust te zijn. Tal van particuliere crypto investeerders hebben met kleine vermogens op een relatief korte tijd gigantische meerwaarden gerealiseerd. In 2015 kon men bijvoorbeeld 1 Bitcoin kopen voor ongeveer 300 EUR. Op zijn hoogtepunt in 2021 bedroeg de waarde 57.440 EUR. Dat betekent dat iemand die 100 BTC aankocht voor 30.000 EUR een meerwaarde kon realiseren van 5.714.000 EUR. In dergelijke gevallen zijn er reeds voorafgaande beslissingen die het normaal beheer bevestigen, doch het is niet altijd duidelijk waar de grens ligt.

Daarbovenop hebben veel crypto investeerders de gerealiseerde meerwaarden nog niet omgezet naar fiat geld. Teneinde hun crypto-activa om te zetten in fiat geld, zal de investeerder doorgaans gebruik maken van een zgn. virtual asset service provider (VASP) in de vorm van een Central Exchange. Deze crypto exchanges zijn meestal van buitenlandse oorsprong. De "account" die door de belastingplichtige bij een VASP wordt aangehouden, wordt beschouwd als een buitenlandse rekening van alle aard en dient derhalve verplicht bij het Centraal Contactpunt van de Nationale Bank van België te worden geregistreerd en jaarlijks in zijn aangifte in de personenbelasting te worden aangegeven. Naast

het bestaan, zullen in veel gevallen ook de inkomsten en/of meerwaarde die gerealiseerd zijn met beleggingen uit crypto-activa in de aangifte moeten worden opgenomen. Deze verplichting is bij vele crypto investeerders onvoldoende bekend waardoor een grote meerderheid van crypto-beleggers dit op heden niet heeft gedaan. Net zoals bij traditionele bankproducten en -diensten, kunnen cryptomunten evengoed blootgesteld zijn aan een witwasrisico en aan diverse vormen van financiële fraude, of aangewend worden om terrorisme te financieren. De Financial Action Task Force heeft in diverse rapporten uitgebreid beschreven wat voor cryptomunten de potentiële risico's zijn qua witwassen van geld en financiering van terrorisme.

België heeft nog altijd geen coherent wettelijk kader omtrent de fiscale behandeling van cryptoactiva, hetgeen tot gevolg heeft dat banken niet geneigd zijn om gelden aan te nemen uit cryptobeleggingen indien die het voorwerp kunnen uitmaken van fiscale fraude. Daartegenover staan de fiscale controles, die nog in hun kinderschoenen staan, maar waarvan verwacht wordt dat ze de volgende jaren zullen opgetrokken worden.

Een regularisatie van de inkomsten uit cryptoactiva heeft tot gevolg dat er definitief standpunt ingenomen wordt dat de inkomsten belastbaar waren, maar leidt er ook toe dat de belastingplichtige de tegoeden op een bankrekening kan aanhouden.

V.

Naar een permanente vorm van fiscale regularisatie?

De fiscale regularisatie, is net zoals de ruling, een essentieel onderdeel in een voldragen en evenwichtig fiscaal stelsel in rechtsstaat. Dit wordt ook internationaal aangetoond.

Er wordt gezegd dat fiscale amnestie een evenwicht dient te zijn tussen het ethische aspect en het budgettaire. De belastingwet moet immers rechtvaardig toegepast worden en in principe moet iedere burger aan dezelfde belastingwetgeving onderworpen zijn, of minstens aan dezelfde toepassing daarvan. Daartegenover staat een groter wordend begrotingstekort en het tweedekansenbeleid dat in diverse aspecten van onze maatschappij terug te vinden is. U kan de vergelijking maken met het parket dat een nieuw proefproject heeft gelanceerd waarin verdachten systematisch een voorstel tot schuldbekentenis zullen krijgen in ruil voor een lagere straf (<https://www.tijd.be/politiek-economie/belgie/vlaanderen/antwerps-parket-biedt-systematisch-lagere-straf-bij-bekentenis/10485427>).

Een tweedekansenbeleid biedt de mogelijkheid om efficiënt belastingen te innen die zonder mogelijkheid daartoe potentieel nooit betaald zouden worden.

De ervaring leert ons evenwel ook dat een eerder onrechtmatige situatie niet altijd wetens en willens tot stand komt en dat de rechtzetting daarvan dan ook met enige realiteitszin moet kunnen gebeuren. De complexiteit van de fiscale wetgeving in de veranderde samenleving van vandaag aanhalen is een open deur intrappen, in het bijzonder wanneer de belastingplichtige grensoverschrijdend onderneemt of verblijft. Hierbij kan worden aangestipt dat vaak wordt gedacht dat de fiscale regularisatie als voorwerp dubieuze of frauduleuze handelingen van de belastingplichtige heeft. Dat kan inderdaad, maar het is lang niet meer het overgrote gedeelte van die belastingplichtigen die tot inkeer komen. De belastingplichtige waarop zo graag gefocust wordt, heeft inderdaad 20 jaar de tijd gehad om fiscale regularisatie te verrichten. In die 20 jaar is de internationale transparantie met betrekking tot financiële stromen bijzonder groot geworden. Globaal genomen hebben deze belastingplichtige zich reeds van hun zonden gekweten.

Dit neemt niet weg dat de navorderingen met belastingverhogingen en boetes van de belastingadministratie gedurende een reguliere controle doorgaans veel hoger zijn, en dat dit aspect potentieel een verschillende behandeling zonder pertinent motief in de hand werkt. Wie zijn billen brandt, moet op de blaren zitten. Daarbij moet de overheid een duidelijk signaal kunnen geven dat erin

bestaat dat asociale fiscale fraude ernstig genomen wordt én bovendien streng gesanctioneerd.

De toekomst kan niet voorspeld worden, maar het verleden geeft wel inzicht. Wat met zekerheid gesteld kan worden is dat er uit de lacune van 2014 en 2015 afgeleid kan worden dat een begeleidend wetgevend kader rond amnestie rechtszekerheid brengt in een snel evoluerende maatschappij. Dat wetgevend kader moet in het bijzonder voorzien in een rechtzetting voor onder andere beleggers in cryptomunten die hun belegging liquide maken en vaak geen andere mogelijkheid hebben dan hun geld te regulariseren. Er moet ook een oplossing komen voor fiscaal verjaarde kapitalen, omdat een spontane rechtzetting bij de belastingadministratie die mogelijkheid niet zal bieden.

Wetgeving en rechtspraak loopt vaak achter op de praktijk, en een permanente mogelijkheid tot fiscale regularisatie zou een station kunnen zijn om die eerder gemiste trein alsnog te nemen. Deze nota heeft dan ook tot doel alle betrokken partijen, van onderworpen entiteiten aan de preventieve witwaswetgeving tot de betrokken politieke partijen in een volgende legislatuur, te sensibiliseren om achter een permanente vorm van fiscale amnestie te staan.

Jan Tuerlinckx

Advocaat-Vennoot

Dave van Moppes

Advocaat-Vennoot

Baptistin Alaime

Managing Associate

Winnie Milbou

Senior-Associate

Luka Houbrechts

Junior-Associate

TUERLINCKX
TAX LAWYERS

Tuerlinckx Tax Lawyers

is een nationaal georiënteerd advocatenkantoor gespecialiseerd in fiscaal recht. Het kantoor adviseert en begeleidt bedrijven, organisaties en particulieren bij fiscale vragen en fiscaal-juridische procedures en geschillen.

Kantoor Antwerpen

Van Putlei 14
B-2018 Antwerpen
T. +32 3 206 21 10

Kantoor Charleroi

Avenue Général Michel 3
B-6000 Charleroi
T +32 7 118 37 24

Kantoor Hasselt

Eikenenweg 73
B-3520 Zonhoven
T. +32 3 206 21 10